

nosti živnostenské. Okolnost, že výše zisku je omezena a použití zisku vázáno na účely výchovné a kulturní, je irrelevantní.

Nález ze dne 21. ledna 1938 č. 10.091/38.

Prozatímní opatření ve smyslu § 56 zák. č. 50/1874 ř. z. o úpravě vnějších právních poměrů církve katolické není rozhodnutím o právní povaze příspěvku k účelům náboženským, nýbrž pouhým zjištěním faktického stavu v době, kdy rozepře o plnění příspěvku vzešla.

Podle § 55 cit. zák. rozhodují úřadové správní řádným postupem instancí v příčině rozepří, vzešlých o povinnost přispívati k účelům náboženským, žádá-li se takový příspěvek z obecného důvodu příslušnosti k některé obci církevní, žádá-li se však příspěvek ten z nějakého zvláštního titulu, rozhodují o nich soudy. Podle § 56 cit. zák. mohou pak úřady správní, kdykoliv vzejde nějaká taková rozepře o příspěvek k účelům náboženským, vyhledává-li toho pilná potřeba správy duchovní, učiniti opatření »prozatím« dle posavadního pokojného držení, anebo dle skutečných a právních poměrů sumárně vyhledaných. Ze souvislosti a znění těchto předpisů (arg. slova: učiniti opatření »prozatím« podle posavadního držby, resp. dle skutečných a právních poměrů a slůvko »taková« rozepře) vysvítá, že opatření, jež zákon v § 56 leg cit. předvidá, je svou povahou toliko zjišťovacím výrokem správních úřadů o tom, jaký tu byl v kritické době stav co do odvádění příspěvků k účelům náboženským. Výrok ten však neřeší a řešiti ani nesmí, zda subjekt, který dosud dávku k účelům náboženským odváděl, je po zákonu k odvádění tomu povinen, resp. na jakém právním titulu, zda soukromoprávním, či veřejnoprávním ona příspěvková povinnost uvedeného subjektu spočívá. Běží tedy při t. zv. prozatímním opatření ve smyslu § 56 zák. č. 50 z r. 1874 jediné o zachování faktického stavu, jaký tu byl v době vzniku sporu, resp. o obnovení dříve stávavšího skutečného stavu ve věci příspěvků k účelům náboženským, a ne o zjišťování právního titulu nebo dalšího právního trvání uvedeného plnění. Nestojí proto v cestě tomu, aby mohlo býti vydáno opatření ve smyslu § 56 cit. zák., skutečnost, že snad právním základem dávkové povinnosti je právní titul, který tkví svými kořeny v soukromém právu, resp. že by autoritativní řešení právní povinnosti mohlo se díti toliko pořadem práva soukromého. S tohoto hlediska ovšem nepotřebuje také správní úřad před vydáním prozatímního opatření podle § 56 cit. zák. zjišťovati napřed povahu požadovaného plnění.

Nález ze dne 25. ledna 1938 č. 666/36-4.

1. Úprava daňových úlev na opravy starých domů (čl. I. nařízení č. 159/1934 Sb., kterým se mění a doplňují zákony, týkající se bytové péče) nepřesahuje rámec zákona o mimořádné moci na-

řizovací č. 95/1933 Sb. ve znění zákona č. 109/1934 Sb. Nařízení č. 159/1934 Sb. vyhovuje ustanovení zákona č. 95/1933 Sb. z. a n.

2. Osvědčení, vydané obecním úřadem podle § 5, odst. 2 nařízení č. 159/1934 Sb. pro dosažení daňových úlev na opravy starých domů, není rozhodnutím ani opatřením ve smyslu § 2 zákona o nejv. správ. soudě č. 164/1937 Sb.

Jde o osvědčení podle § 5 nař. č. 159/1934, vydané na základě zmocňovacího zákona č. 95/1933 Sb. ve znění zákona č. 109/1934 Sb., kterýmžto nařízením se mění a doplňují některé zákony, týkající se bytové péče. Citovaný § 5 je zařaděn do článku I. nařízení, který je nadepsán »Daňové úlevy na opravy starých domů«. Nelze pochybovati, že tato část nařízení (článek I.) má svou oporu v citovaném zmocňovacím zákoně, neboť jde tu zřejmě o jedno z opatření »k odvrácení nebo ke zmírnění škod a poruch hospodářského života« ve smyslu § 1 zákona č. 95/1933 ve znění zákona č. 109/1934, při čemž výhrada odst. 2 téhož paragrafu zmocňovacího zákona nedopadá, kdyžtě jsou poskytovány daňové úlevy a nejsou tedy daně ukládány nebo zvyšovány. Ježto pak bylo předloženo oběma sněmovnám, není o platnosti nařízení pochybnosti ani s hlediska ustanovení § 5 zákona č. 95/1933 Sb.

Domáhá-li se vlastník domu podle citovaného nařízení daňových úlev, jež jsou stanoveny v §§ 1 až 4 nařízení, musí předložit podle § 5, odst. 1 nař. vyměřovacímu úřadu zároveň s přiznáním k činžovní dani za berní rok 1935 kolku prosté osvědčení, obsahující údaje o způsobu oprav, o době, kdy s nimi bylo začato a kdy byly dokončeny, o výši a přiměřenosti jejich nákladu a dále o tom, že proti poskytnutí daňové úlevy není důvodů podle § 3, odst. 3 nařízení. V tomto právě citovaném § 3, odst. 3 nařízení se praví, že daňová úleva nebude poskytnuta na opravy domů, jejichž udržování není hospodárné nebo z veřejného zájmu žádoucí. Podle odst. 2 cit. § 5 nař. musí vlastník domu podati o osvědčení do určité doby žádost u obce. O žádosti rozhodne obecní úřad nejpozději do 15. prosince 1935 s konečnou platností; jinak rozhodne vyměřovací úřad bez osvědčení obce. V dalším odstavci 3, § 5 nař. se praví, že vyměřovací úřady mohou, mají-li pochybnosti, samy přezkoumati nebo dát přezkoumati okolnosti, jež mají býti obsaženy v osvědčení, zejména šetřením u oprávněných živnostníků, kteří opravy prováděli, nebo na ně dodávali materiál. Konečně podle § 6 nař. odečte vyměřovací úřad, zjistí-li — přihlížeje k osvědčení obce podle § 5 — že jsou splněny také ostatní podmínky pro poskytnutí daňové úlevy, část nákladu na opravy (stanovenou v § 4) při vyměření činžovní daně na roky 1935 a 1936. Výši odpočtu nebo odepření odpočtu části nákladu na opravy lze podle téhož paragrafu 6 bráti v odpor jen odvoláním z platebního rozkazu na činžovní daň.

Z těchto ustanovení nařízení č. 159/1934 plyne předem nadveškerou pochybnost, že o daňových úlevách rozhodují vyměřovací úřady finanční, tedy podle § 232 zákona č. 76/1927 (platného

v době, o kterou v daném sporu jde) a podle prováděcího nařízení č. 175/1927 k § 232, odst. 1 citovaného zákona, berní správy. Tyto úřady postupují při povolování daňových úlev ovšem v zásadě podle příslušných ustanovení zákona o přímých daních, jež — jak výslovně předpisuje § 7 nařízení — platí obdobně, pokud arci není v tomto nařízení stanoveno jinak. Takovýmto jiným ustanovením citovaného nařízení je však právě předpis o tom, že k žádosti o daňovou úlevu musí být předloženo osvědčení obce podle § 5.

Nařízení stanoví v § 5 výslovně, že o osvědčení »rozhodne«
obecní úřad s konečnou platností. Z této dikce bylo by lze usuzovati na to, že osvědčení je správním aktem v technickém slova smyslu a nikoli pouze potvrzením existence určitých faktických nebo právních poměrů, jak bývá osvědčení zpravidla definováno (srovnej Hoetzel, Československé právo správní, vyd. II., str. 270). Že zmíněné osvědčení má charakter správního aktu v pravém slova smyslu, tomu by nasvědčovala i ta okolnost, že v osvědčení má být zaujato stanovisko též k tomu, zda je hospodárné udržování domu, v němž byly opravy prováděny, anebo zda je to z veřejného zájmu žádoucí, neboť tu jde zajisté o hodnotný úsudek, jemuž dává směr právní předpis, tedy o aplikaci právního předpisu na skutkový stav.

Avšak předmětem zkoumání nejvyššího správního soudu nejsou veškeré správní akty, nýbrž pouze rozhodnutí (a opatření) ve smyslu § 2 zákona o nejv. správ. soudu, tedy — jak judikatura tohoto soudu důsledně zastává — jen správní akty, jimiž se právní posice některého subjektu zakládá, ruší nebo upravuje.

Uvažuje-li se s tohoto hlediska o osvědčení podle § 5 nařízení, není možno říci, že by mělo právní účinky, jaké s rozhodnutím (a opatřením) podle § 2 zákona o nejv. správ. soudě jsou nutně spojeny. Není možno totiž v žádném případě říci, že by právní posice strany byla osvědčením nějak založena nebo upravena, kdyžtě přece — jak bylo výše uvedeno — vyměřovací úřad není tímto osvědčením vázán a může okolnosti, jichž se osvědčení týká, sám přezkoumati. Nezakládá tedy osvědčení, obcí vydané, pro stranu žádná práva na to, aby okolnosti, jichž se týká osvědčení, byly pokládány v řízení před finančními úřady za nezvratně na jisto postavené. Může tedy být jen sporné, zda osvědčení, které je pro stranu nepříznivé, nevytváří takovou situaci, že finanční úřad může z osvědčení vycházeti, aniž má strana možnost v řízení před finančními úřady obsah osvědčení vyvrátiti. Po názoru soudu sluší však tuto otázku zodpověděti záporně.

Jak již bylo řečeno, platí podle § 7 nařízení pro řízení o daňových úlevách obdobně ustanovení zákona o přímých daních. V tomto zákoně je však stanoveno v § 299, že podklady pro vyměření daně mají být vždy objektivního rázu, spolehlivé, ze spisů zřejmé a mají se týkati skutečností, důležitých pro posouzení daňové povinnosti a jejího rozsahu. Je tedy úkolem vyměřujícího úřadu zjistiti nejen okolnosti, mluvící proti poplatníkovi.

nýbrž i v jeho prospěch. Obdobně tudíž je povinen vyměřovací úřad zajisté též při daňových úlevách přihlížeti k okolnostem ve prospěch žadatele a nikoli pouze proti němu. Z toho však plyne závěr, že nelze vykládati ustanovení § 5, odst. 3 nařízení tak, jako by vyměřovací úřad byl pouze oprávněn přezkoumávati okolnosti, jichž se týká osvědčení obce, jsou-li žadateli o daňovou úlevu příznivé, nýbrž že je k tomu — má-li k tomu arci podnět strany — též povinen v tom případě, je-li obsah osvědčení pro stranu nepříznivý. Takovýto podnět má pak žadatel možnost učiniti v přiznání k dani činžovní, k němuž musí předložit podle § 5 nařízení osvědčení od obecního úřadu. Při tomto výkladu není přirozeně osvědčení obecního úřadu vůbec způsobilé práva žadatele porušiti, neboť okolnosti v něm obsažené mohou býti žadatelem v řízení před vyměřovacím úřadem vyvráceny.

Zmíněné osvědčení jeví se svou povahou spíše jako průvodní prostředek pro řízení před finančními úřady. Jiného účelu za žádných okolností míti nemůže, neboť je omezeno výlučně na funkci průkazu pro rozhodovací činnost finančních úřadů. Že tomu tak je, tomu nasvědčuje zejména ustanovení § 6, odst. 2 nařízení, podle něhož výši odpočtu nebo odepření odpočtu části nákladu na opravy lze bráti v odpor jen odvoláním z platebního rozkazu na činžovní daň. Ježto se v tomto ustanovení nijak nerozlišuje, je patrné, že lze se odvolati i proti odepření odpočtu z toho důvodu, že osvědčení obcí, vydané podle § 5 nařízení, bylo pro stranu nepříznivé. To však neznamená nic jiného nežli vyvrácení průkazní moci tohoto průvodního prostředku.

Těmito úvahami dospěje se tudíž k tomu, že osvědčení podle § 5 nařízení č. 159/1934 je pouhou pomůckou pro vyměřovací úřady, arci pomůckou, kterou strana musí povinně opatřiti, anebo o opatření její se alespoň pokusiti, není však vůbec rozhodnutím neb opatřením ve smyslu § 2 zákona o nejv. správ. soudě.

Nález ze dne 26. ledna 1938 č. 7199/35-5.

1. Nejen vznik veřejné obecní cesty, ale i omezení v příčině rozsahu jejího užívání (vyločení nákladních automobilů) může býti založeno pouhým konkludentním jednáním obce.

2. Jestliže určení a technické vybudování veřejné obecní cesty, jakož i mostu v průběhu jejím zřízeného dává jasně poznati, že komunikace ta není určena k jízdě těžkými nákladními automobily, není obec povinna na toto komunikační omezení zvlášť upozorniti výstražnými tabulkami.

Na sporu jest otázka, zda obec ručí podle § 37 ob. zřiz. č. za škodu, vzniklou probořením těžkého automobilu na můstku, který je součástí obecní komunikace, sloužící omezenému užívání obyvatelů několika přilehlých vesnických chalup, kteří neužívají nákladních automobilů.

Podle § 37 čes. ob. zřiz. má obec, vykonává-li policii místní, nahraditi veškeru škodu, která by komu vzešla z opominutí povin-